

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Administrative Factors Affecting Professional Learning Community in
Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4

ชนิษฐา ชันงาม¹, อาคม อึ้งพวง²

Kanittha Chunnagm¹, Arkom Eungpuang²

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² ดร. สังกัดสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Master of Education Program in Educational Administration, Northeastern University

² Dr. in Educational Administration, Northeastern University

อีเมล: 6483110038@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)

วันที่แก้ไขบทความ (Revised)

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)

9 มิถุนายน 2566

22 มิถุนายน 2566

13 กรกฎาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาและ 3) พยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 316 คน โดยสูตรการคำนวณของ Taro Yamane และสุ่มด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นด้านองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็น 0.889 และด้านปัจจัยทางการบริหารเป็น 0.968 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาพบว่า ปัจจัยทั้ง 7 ด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และปัจจัยด้านแรงจูงใจ ตามลำดับ สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาได้ ร้อยละ 64.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, ปัจจัยทางการบริหาร, การบริหารการศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the administrative factor levels and the professional learning community levels in schools, 2) to assess the relationship between the administrative factors and the professional learning community in schools, and 3) to predict the administrative factors affecting professional learning community in the schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4. The research samples were 316 school administrators and teachers in the schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, calculated by Taro Yamane's formula and selected by the multi-stage random sampling. The research instrument was the questionnaire with the reliability in the content of the professional learning community equaled 0.889 and the administrative factors valued at 0.968. This research findings were found that: 1) the administrative factors and the professional learning community level in schools implied in overall at the high level, 2) the relationship between the administrative factors and the professional learning community in schools revealed that all seven factors were positively correlated at the statistical significance of .01 level, and 3) the administrative factors affecting the professional learning community in schools contained the factors of: leadership factor, organizational structure factor, learning technology factor and motivation factor respectively. This could predict the professional learning community in schools in 64.70% at the statistical significance of .01 level.

Keywords: Professional Learning Community, Administrative Factors,
Educational Administration

บทนำ

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในประเทศไทย ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ ในสถานศึกษา สร้างความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง ในรูปแบบของ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเชิงบวก มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้ ร่วมกัน สะท้อนความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทำให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และแท้จริง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เช่น ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัย

ด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นการสร้างแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาดตนเองให้มีคุณภาพ ปัญหาที่พบในการจัดการศึกษาในปัจจุบันคือ ครูไม่ครบชั้น ไม่ตรงเอก ขาดการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาและชุมชนเรียนรู้ ยังประสบปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนถึงแม้ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 (กลุ่มนิเทศ ติดตามฯ สพป.ขอนแก่น เขต 4) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับ 4 กลุ่มสาระได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ ให้มีผลการสอบ O-NET สูงขึ้น จากปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษานั้นประกอบด้วย ปัจจัยหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน ซึ่งบุคลากรทุกส่วนของสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์เชิงนโยบายในการกำกับติดตาม แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้เป็นที่ยอมรับทั่วไปตลอดจนเป็นแนวทางในการประเมินงานของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

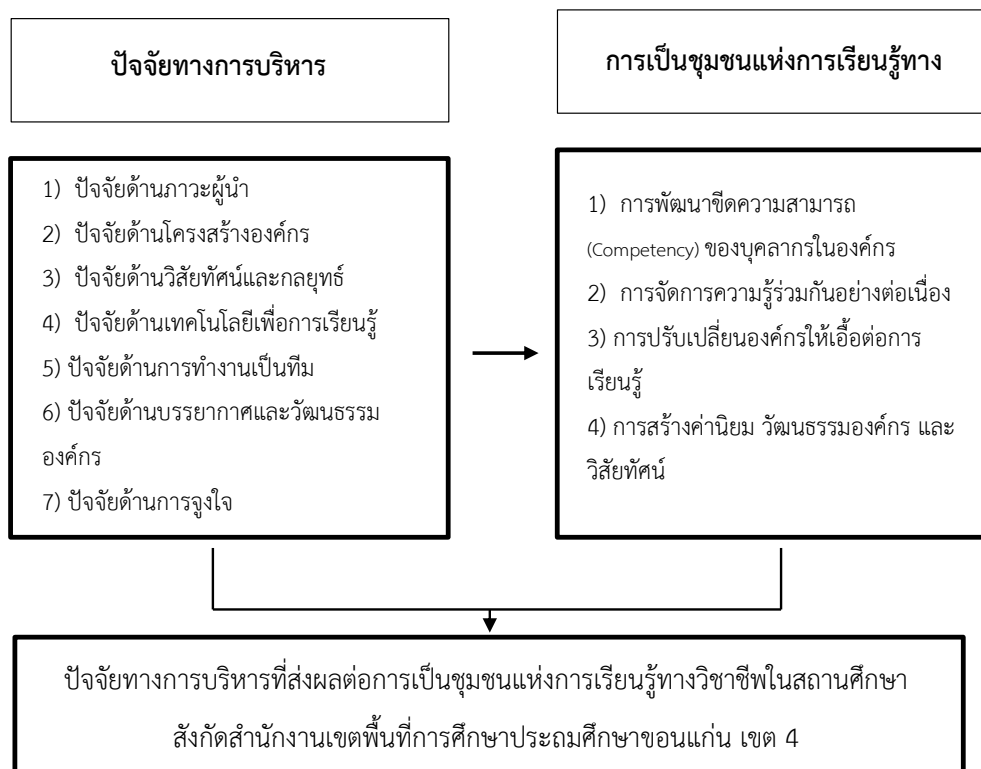
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. เพื่อพยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. ปัจจัยทางการบริหารอย่างน้อย 1 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2565 จำนวน 175 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,495 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 172 คน ครู 1,323 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครู จำนวน 316 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ใน 4 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาขีดความสามารถ (Competency) ของบุคลากรในสถานศึกษา 2) การจัดการความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 3) การปรับเปลี่ยนองค์กรให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และ 4) การสร้างค่านิยม วัฒนธรรมองค์กรและวิสัยทัศน์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 7 ด้าน คือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และปัจจัยด้านการจูงใจ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และความสมบูรณ์ของเนื้อหา พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสม

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและประเมินดัชนีความสอดคล้อง แล้วนำแบบสอบถามจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ซึ่งค่า IOC แต่ละข้อคำถามต้องมีค่า 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่าใช้ได้

4. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกและปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับ ผู้บริหาร ครู กลุ่มโรงเรียนดงเมืองแอม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัย

วิธีรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 316 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และลงรหัส เพื่อนำข้อมูลมาประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาขีดความสามารถ (Competency) ของบุคลากรในองค์กร 2) การจัดการความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 3) การปรับเปลี่ยนองค์กรให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การสร้างค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร และวิสัยทัศน์ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ยแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ประกอบด้วยปัจจัย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 3) ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ 5) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม 6) ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร และ 7) ปัจจัยด้านการจูงใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการให้ความหมายของคะแนนเฉลี่ยแบบมาตราส่วนประมาณ 5 ระดับ (Rating Scale)

นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และ 3 มาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (ศิริชัย กาจนวาสี, 2551)

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ด้วยการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)
 - 2.2 การใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการ (Multiple Regression Method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้เก็บวิเคราะห์ข้อมูล โดยจำแนกตาม เพศ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.11 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.89 ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็น 72.15 ด้านข้อมูลขนาดสถานศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 52.85 รองลงมาคือ ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 40.19 ขนาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 6.96 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.44 ถึง 4.66 โดยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.21) รองลงมาคือด้านการปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.24) และการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการจัดการความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.30)

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยทางการบริหารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่าระดับปัจจัยทางการบริหารโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.41 ถึง 4.56 โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้านและระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.20) รองลงมาคือด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.32)

ตารางที่ 1 แสดงค่าสมการถดถอยพหุคูณ ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4

ตัวแปรอิสระ	R	R ²	Adjusted R ²	Std.	F	P-value
X ₁	.665	.442	.440	.420	248.291	.000
X ₁ X ₂	.760	.578	.575	.366	214.173	.000
X ₁ X ₂ X ₄	.798	.636	.633	.340	181.977	.000
X ₁ X ₂ X ₄ X ₇	.805	.647	.643	.335	142.813	.000

จากตารางพบว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Bata) มากที่สุดคือ ปัจจัยด้านภาวะ

ผู้นำ (X_1) รองลงมาปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร (X_2) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร (X_4) และปัจจัยด้านการจูงใจ (X_7) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยรูปของคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.548, 0.277, 0.214 และ 0.096

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา

ปัจจัยที่พยากรณ์การเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของ สถานศึกษา (x)	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	x_6	x_7	y
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (x_1)	1.000							
ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร (x_2)	0.507**	1.000						
ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ (x_3)	0.688**	0.553**	1.000					
ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการ เรียนรู้ (x_4)	0.727**	0.370**	0.618**	1.000				
ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม (x_5)	0.763**	0.424**	0.681**	0.698**	1.000			
ปัจจัยด้านบรรยากาศและ วัฒนธรรมองค์กร (x_6)	0.781**	0.451**	0.680**	0.733**	0.897**	1.000		
ปัจจัยด้านการจูงใจ (x_7)	0.734**	0.407**	0.631**	0.802**	0.803**	0.830**	1.000	
การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพในสถานศึกษา (y)	0.782**	0.565**	0.720**	0.796**	0.689**	0.712**	0.746**	1.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับสูง 6 คู่ และปานกลาง 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.565 ถึง 0.796 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด ($x_{4y} = 0.796$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ($x_{1y} = 0.782$) ปัจจัยด้านการจูงใจ ($x_{7y} = 0.746$) ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ($x_{3y} = 0.720$) ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ($x_{6y} = 0.712$) ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม (Team Work) ($x_{5y} = 0.689$) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ($x_{2y} = 0.565$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต

1.1 ระดับปัจจัยทางการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านบรรยากาศ และวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้เพราะว่าทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ร่วมมือสถานศึกษาในสังกัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามนโยบายเด็กไทยวิถีใหม่ อ่านออกเขียนได้ ลายมือสวยทุกคน ปีการศึกษา 2565 โดยได้ทำ MOU เพื่อดำเนินการเร่งรัดโครงการดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเปิดชั้นเรียน (Open Class) ห้องเรียน Active Learning โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ศึกษาวิเคราะห์ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเปิดชั้นเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา ทองยิ่งยศ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการนำความรู้ทักษะ ตลอดจนความร่วมมือทางวิชาการของบุคลากรทางการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ

1.2 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และการสร้างค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับตามลำดับ ทั้งนี้เพราะว่า การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร เช่น ผู้บริหาร ครู มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา เพราะบุคลากรในสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ดังนั้น ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องในทุกๆปีการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนาว่า (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ปัจจัยทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม และปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ตามลำดับ ทุกด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.565 ถึง 0.796 มีความสัมพันธ์ทางบวก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะว่า ในการทำงานของผู้บริหารเขตพื้นที่ทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นให้ครูนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในการทำงานเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จากนโยบายต่างๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าสร้างคลังสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (OBEC Content Center) ศูนย์สื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา (Educational Multimedia Center) โดยสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 คือ ด้านการพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล ขับเคลื่อนระบบราชการ 4.0 ด้วยนวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยง แบ่งปันข้อมูล มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการรูปแบบออนไลน์การใช้งานคลังสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรัชดา ทานิล (2561) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในระดับสูง

3. การพยากรณ์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่ามี 4 ปัจจัยจาก 7 ปัจจัยการบริหารที่สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ปัจจัยปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ปัจจัยด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และปัจจัยด้านแรงจูงใจ โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาได้ร้อยละ 64.70 ($R^2 = 0.647$) เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่อธิบายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะว่าทางเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเพื่อที่จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน โดยได้มีการจัดฝึกอบรมแก่ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำยุคใหม่ที่สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐมพงศ์ พัฒนาผล และ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรม ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาได้ร้อยละ 84.8 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

ปัจจัยด้านวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษา ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ร่วมกันโดยอยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงมีการปรับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ โดยนำผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ผ่านมาปรับใช้

ปัจจัยด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหาร ครู ในสถานศึกษาควรร่วมมือกันสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่แสดงถึงความเอื้ออาทร ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงออกในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ประสบการณ์ของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าในงานวิจัยครั้งนี้จำนวนผู้บริหารมีอัตราส่วนที่น้อยมาก ดังนั้นในการทำวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลปัจจัยการบริหารจากผู้บริหารให้ได้มากกว่าร้อยละ 60 ของผู้บริหารทั้งหมดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. (2565). รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.
- ปฐมพงศ์ พัฒผล และ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร, การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10, 27 พฤศจิกายน 2563. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วาสนา ทองทวียังยศ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- วิรัชดา ทานิล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).

วิราวรรณ เพ็ชรนาวา. (2564). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน สหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร การพัฒนาลังคม*, 6(2). 93–107.

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, ดิเรก ศรีสุขโข. (2551). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.